

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH Z
PRZEDMIOTU GEOGRAFIA
ODDZIAŁY VII**

Ocena dopuszczająca (2)	Ocena dostateczna (3)	Ocena dobra (4)	Ocena bardzo dobra (5)	Ocena celująca (6)
1. Położenie geograficzne Polski *				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje położenie Polski na mapie ▶ nazywa i wskazuje na mapie wybrane krainy geograficzne w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ określa położenie Polski na tle Europy ▶ wskazuje na mapie kilkanaście krain geograficznych w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ odczytuje współrzędne geograficzne dowolnych miejsc W Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ nazywa i wskazuje na mapie wody wewnętrzne Polski ▶ oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia korzyści I zagrożenia wynikające położenia Polski ▶ porównuje rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski i Europy oraz ich konsekwencje
2. Czynniki kształtujące klimat Polski *				
<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ nazywa strefę oświetlenia Ziemi, w której leży Polska ▶ podaje przykłady czynników klimatotwórczych ▶ wyjaśnia wpływ wybranego czynnika na klimat 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ szerokości geograficznej i wysokości nad poziomem morza na klimat Polski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ Morza Bałtyckiego i układu formy rzeźby terenu na klimat ▶ podaje przyczyny występowania w Polsce klimatu przejściowego między morskim a kontynentalnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ nazywa masy powietrza kształtujące pogodę i klimat w Polsce ▶ określa wpływ ośrodków barycznych i mas powietrza na pogodę i klimat w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje i ocenia rolę poszczególnych czynników w kształtowaniu klimatu Polski
3. Zróżnicowanie warunków klimatycznych w Polsce *				

<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ odróżnia klimat od pogody ▶ na podstawie map odczytuje wartości temperatury i opadów w różnych regionach Polski 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie map porównuje warunki klimatyczne w różnych regionach Polski ▶ podaje pełną nazwę strefy klimatycznej i typu klimatu panującego w Polsce ▶ odczytuje wartości z klimatogramów 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje niektóre cechy klimatu Polski ▶ wyjaśnia pojęcie okresu wegetacyjnego ▶ wyjaśnia powstawanie opadów orograficznych i cienia opadowego ▶ podaje nazwy sześciu termicznych pór roku 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie map opisuje zróżnicowanie przestrzenne temperatury, opadów i długości okresu wegetacyjnego w Polsce ▶ wymienia i wyjaśnia cechy klimatu Polski ▶ porównuje warunki klimatyczne różnych miejsc na podstawie klimatogramów 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wykazuje związek pomiędzy czynnikami klimatotwórczymi a cechami klimatu Polski ▶ prognozuje potencjalne skutki zmian klimatycznych w Polsce
4. Wpływ zmienności pogody na działalność człowieka *				
<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia składniki pogody ▶ na podstawie własnych doświadczeń opisuje zagrożenia wynikające ze zjawisk atmosferycznych 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia przyczyny zmienności pogody w Polsce ▶ opisuje właściwe zachowanie podczas występowania zjawisk atmosferycznych 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje stany pogodowe wynikające z napływu różnych mas powietrza ▶ omawia wpływ pogody na działanie rolnictwa, transportu i turystyki 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie danych udowadnia zmienność stanów pogodowych w różnych latach ▶ wykazuje związek pomiędzy zmianami klimatu a występowaniem ekstremalnych zjawisk pogodowych w Polsce 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ uwzględnia różne punkty widzenia w ocenie wpływu danych warunków pogodowych na działalność człowieka
5. Góry w Polsce i w Europie*				
<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie Karpaty i Sudety ▶ wyjaśnia, czym jest 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje nazwy orogenezy ▶ wyjaśnia pojęcie erozji ▶ wskazuje na mapie 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ odróżnia zewnętrzne i wewnętrzne procesy rzeźbotwórcze 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia powstawanie gór fałdowych i zrębowych 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje różnicę pomiędzy górotworem Sudetów a górami

orogeneza i jak orogenezy przyczyniły się do powstania gór w Polsce	przynajmniej pięć Łańcuchów górskich w Europie należących do Alpidów	▶ podaje przykłady zewnętrznych i wewnętrznych procesów rzeźbotwórczych	▶ podaje dowody na to, że orogeneza alpejska nie została jeszcze zakończona	▶ na podstawie mapy opisuje położenie Polski na tle jednostek tektonicznych Europy
6. Wpływ zlodowaceń na rzeźbę Polski i Europy*				
<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, jak powstaje lodowiec ▶ wskazuje obszary występowania krajobrazu polodowcowego w Polsce ▶ wymienia kilka cech krajobrazu młodoglacjalnego 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ rozpoznaje na ilustracji i na mapie typowe jeziora rynnowe imorenowe ▶ podaje cechy jezior morenowych i rynnowych ▶ w przybliżeniu określa czas ostatniego zlodowacenia na ziemiach polskich 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje przebieg procesów erozji i akumulacji lodowcowej ▶ wyjaśnia proces powstawania form polodowcowych (moreny czołowej, sandru i pradoliny) oraz utworów polodowcowych (gliny i głazów narzutowych) 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie przebieg granicy ostatniego zlodowacenia ▶ odróżnia krajobraz młodo i staroglacjalny ▶ podaje przyczyny zaniku form polodowcowych na wyżynach 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje związek pomiędzy przebiegiem granic zlodowaceń a obszarami występowania krajobrazów staro i młodoglacjalnych ▶ wyjaśnia układ przestrzenny form polodowcowych: Morena czołowa-sandr, pradolina
7. Surowce mineralne Polski* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje kilka przykładów surowców mineralnych występujących w Polsce ▶ podaje przykłady zastosowania wybranych surowców metalicznych, skalnych, chemicznych i energetycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ klasyfikuje surowce mineralne występujące w Polsce do czterech podstawowych grup: skalne, chemiczne, energetyczne i metaliczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje obszary występowania i eksploatacji wybranych surowców mineralnych w Polsce ▶ wyjaśnia różnicę między kopalinami a surowcami mineralnymi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady surowców, których produkcja zapewnia Polsce samowystarczalność ▶ ocenia wpływ dostępności i wykorzystania wybranych surowców mineralnych na życie ludzi i gospodarkę 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje powstawanie wybranych surowców mineralnych ▶ ocenia konsekwencje uzależnienia Polski od importu surowców energetycznych
8. Rzeki w Polsce i Europie* Uczeń				

<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia pojęcia: rzeka główna, dopływ, system rzeczny, dorzecze, zlewisko ▶ wskazuje na mapie Wisłę i Odrę oraz podaje nazwy wybranych dopływów tych rzek 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ charakteryzuje wybrane walory przyrodnicze Wisły i Odry ▶ uzasadnia konieczność ochrony rzek i ich dorzeczy 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa znaczenie gospodarcze Odry ▶ proponuje metody ochrony rzek i ich dorzeczy 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ charakteryzuje reżim rzek w Polsce ▶ wyjaśnia, na czym polega regulacja rzek 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia sposoby gospodarczego wykorzystania Wisły i Odry ▶ na mapie Polski wskazuje i nazywa kilkanaście rzek
9. Powódzie i ochrona przeciwpowodziowa*				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, czym jest powódź ▶ podaje przykłady przyczyn występowania powodzi ▶ wymienia kilka metod ochrony przeciwpowodziowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ odróżnia powódź od wezbrania ▶ na podstawie map, danych liczbowych i innych materiałów źródłowych podaje konsekwencje wystąpienia powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ uzasadnia stosowanie kilku wybranych metod ochrony przeciwpowodziowej ▶ wykazuje związek pomiędzy deforestacją a zagrożeniem powodziowym ▶ określa wpływ sztucznych zbiorników wodnych na występowanie i skutki powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ klasyfikuje i wyjaśnia przyczyny naturalne i antropogeniczne powstawania powodzi ▶ przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej ▶ określa wpływ zabudowy obszarów zalewowych na występowanie i skutki powodzi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje oceny zagrożeń powodziowych występujących na wybranym obszarze ▶ proponuje i uzasadnia dobór metod ochrony przeciwpowodziowej na wybranym obszarze
10. Morze Bałtyckie* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje Morze Bałtyckie na mapie ▶ wymienia podstawowe cechy Morza Bałtyckiego ▶ nazywa państwa leżące nad Bałtykiem 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady organizmów słodko i słonowodnych zamieszkujących Morze Bałtyckie ▶ porównuje Morze Bałtyckie z innymi morzami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia przyczyny niskiego zasolenia Morza Bałtyckiego ▶ prezentuje przykłady wpływu działalności człowieka na Morze Bałtyckie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje i wyjaśnia zróżnicowanie zasolenia Morza Bałtyckiego ▶ wskazuje na mapie i nazywa: Cieśniny Duńskie, Kattegat, Bałtyk Właściwy ▶ ocenia różne metody 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ nazywa i wskazuje na mapie Głębię Landsort ▶ wyjaśnia genezę niskich i wysokich wybrzeży Bałtyku ▶ opisuje genezę Bałtyku, w tym epizody, kiedy Bałtyk był jeziorem

			ochrony Morza Bałtyckiego i jego zasobów	
11. Gleby w Polsce* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia czynniki glebotwórcze ▶ podaje przykłady typów genetycznych gleb występujących w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje etapy powstawania gleby ▶ wyjaśnia rolę wody i organizmów w powstawaniu gleby ▶ wskazuje typy genetyczne gleb, które są najbardziej rozpowszechnione w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ rodzaju skały macierzystej na typ gleby (czarnoziemy, gleby brunatne, gleby biellicowe, rędziny) ▶ wykazuje związek pomiędzy stosunkami wodnymi a typem gleby (mady) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie (wybrane) obszary występowania gleb biellicowych, gleb brunatnych i płowych, rędzin, czarnoziemów i mad ▶ ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozpoznaje typ gleby na podstawie profilu glebowego (dotyczy gleb biellicowych, gleb brunatnych i płowych, rędzin, czarnoziemów i mad) ▶ nazywa główne poziomy na profilu glebowym
12. Lasy w Polsce* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje własnymi słowami różne funkcje lasu ▶ podaje przykłady gospodarczego wykorzystania lasu ▶ podaje przykłady społecznych i ekologicznych funkcji lasy 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozróżnia rodzaje lasów w Polsce (na podstawie filmu, ilustracji lub w terenie) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia rolę lasu w zachowaniu bioróżnorodności i regulowaniu stosunków wodnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje skład gatunkowy lasów w Polsce ▶ podaje przyczyny degradacji lasów 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ proponuje sposoby zrównoważonego gospodarowania zasobami leśnymi ▶ charakteryzuje zbiorowiska leśne (typy lasu), takie jak: grąd, bór, ols, łęg
13. Dziedzictwo przyrodnicze Polski jego ochrona* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie wybrane parki narodowe w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie większość parków narodowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ w oparciu o przykłady opisuje różnorodność parków narodowych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady obiektów przyrodniczych w Polsce, które są wpisane na listę 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie wszystkie parki narodowe w Polsce

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje walory przyrodnicze wybranych parków narodowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody występujących na obszarze własnego regionu 	<p>światowego dziedzictwa UNESCO</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ klasyfikuje parki narodowe zgodnie z przyjętymi kryteriami
14. Podział administracyjny i sąsiedzi Polski* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie i nazywa województwo, w którym mieszka ▶ nazywa i wskazuje na mapie kraje sąsiadujące z Polską 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje na mapie i nazywa kilka województw wraz z ich stolicami ▶ wskazuje na mapie przebieg granic Polski z poszczególnymi sąsiadami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, na czym polega trójstopniowy podział administracyjny ▶ wskazuje na mapie i nazywa większość województw wraz z ich stolicami 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje nazwy wszystkich województw i ich stolic oraz wskazuje je na mapie ▶ porównuje zadania i kompetencje jednostek samorządu terytorialnego na różnych szczeblach 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia przesłanki stojące za przyjętym w Polsce podziałem administracyjnym
15. Rozmieszczenie ludności w Polsce* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady czynników rozmieszczenia ludności w Polsce ▶ wyjaśnia, czym jest gęstość zaludnienia ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie ludności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozróżnia czynniki przyrodnicze i pozapryrodnicze rozmieszczenia ludności w Polsce ▶ wskazuje regiony o najwyższej i najniższej gęstości zaludnienia 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa wpływ wysokości nad poziomem morza, układu sieci rzecznej, występowania surowców mineralnych, rozwoju miast i przemysłu na rozmieszczenie ludności w Polsce ▶ podaje wartość średniej gęstości zaludnienia w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ szczegółowo wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce ▶ porównuje średnią gęstość zaludnienia w Polsce i innych krajach europejskich ▶ na podstawie mapy porównuje rozmieszczenie ludności w Polsce i wybranym kraju europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia znaczenie poszczególnych czynników rozmieszczenia ludności w różnych regionach Polski ▶ porównuje trendy zmian gęstości zaludnienia w Polsce i innych krajach europejskich

16. Zmiany liczby ludności* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia znaczenie pojęć: przyrost naturalny, saldo migracji i przyrost rzeczywisty ▶ podaje przykłady czynników wpływających na wielkość współczynnika urodzeń i zgonów 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa przyczyny spadającej dzietności w Polsce i Europie ▶ na podstawie mapy opisuje przestrzenne zróżnicowanie przyrostu naturalnego w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ charakteryzuje zmiany liczby ludności w Polsce ▶ oblicza przyrost naturalny Polski i wybranej jednostki administracyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia zależność pomiędzy starzeniem się ludności a wzrostem współczynnika zgonów ▶ opisuje skutki starzenia się ludności Polski 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ prognozuje przyszłe zmiany liczby ludności w Polsce, biorąc pod uwagę czynniki społeczne, demograficzne, gospodarcze i polityczne ▶ opisuje zmiany salda migracji w Polsce w ostatnich kilkudziesięciu latach
17. Struktura płci i wieku ludności* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ odczytuje wartości z piramidy demograficznej ▶ na podstawie danych opisuje zmiany współczynnika urodzeń i zgonów oraz przyrostu naturalnego w Polsce w ostatnich kilkudziesięciu latach 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje kształt z piramidy demograficznej ▶ na podstawie piramidy demograficznej opisuje strukturę ludności w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ interpretuje kształt piramidy demograficznej ▶ wyjaśnia, czym są wyż i niż demograficzny ▶ wyjaśnia różnice w strukturze demograficznej ludności Polski w różnych grupach wiekowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje struktury wieku różnych państw na podstawie piramid demograficznych ▶ podaje przyczyny występowania w Polsce kolejnych wyżów i niżów demograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ identyfikuje związki pomiędzy przeszłymi trendami demograficznymi a kształtem piramidy demograficznej ▶ ocenia wyzwania demograficzne stojące przed Polską i Europą, będące skutkiem starzenia się ludności
18. Przyczyny i skutki migracji zagranicznych* Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, czym jest migracja ▶ podaje przyczyny migracji zagranicznych ▶ odczytuje z mapy nazwy krajów zamieszkałych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady migracji wewnętrznych i zagranicznych ▶ odróżnia imigrację od emigracji 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady przyrodniczych, społecznych i ekonomicznych przyczyn migracji ▶ na podstawie danych opisuje wielkość współczesnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje rozmieszczenie polskiej diaspory na świecie ▶ podaje przykłady pozytywnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia pozytywne i negatywne skutki emigracji z Polski i powstania polskiej diaspory na świecie

przez skupiska polskiej diaspory		migracji z i do Polski	i negatywnych skutków migracji w Polsce i Europie ▶ podaje rzeczowe argumenty w dyskusji na temat skutków migracji	▶ przyjmuje różne punkty widzenia w ocenie skutków imigracji do Polski i emigracji z Polski
19. Kulturowe zróżnicowanie mieszkańców* Uczeń				
▶ wymienia cechy struktury narodowościowej ludności w Polsce ▶ podaje przykłady mniejszości narodowych mieszkających w Polsce ▶ opisuje strukturę wyznaniową ludności Polski	▶ dokonuje krótkiej charakterystyki wybranych religii wyznawanych w Polsce	▶ wyjaśnia różnicę pomiędzy narodowością i obywatelstwem ▶ opisuje zmiany w strukturze narodowościowej Polski po II wojnie światowej	▶ podaje przykłady mniejszości etnicznych mieszkających w Polsce	▶ prezentuje aktualnie zachodzące zmiany struktury narodowościowej i wyznaniowej ludności Polski ▶ wyjaśnia różnicę pomiędzy mniejszością narodową i etniczną
20. Struktura zatrudnienia ludności** Uczeń				
▶ podaje nazwy trzech głównych sektorów gospodarki ▶ na podstawie danych porównuje strukturę wykształcenia Polski i innych krajów	▶ układa sektory gospodarki Polski w porządku rosnącym pod względem wielkości zatrudnienia ▶ wykazuje się świadomością związku występującego pomiędzy poziomem wykształcenia a możliwością znalezienia pracy	▶ omawia strukturę zatrudnienia ludności w poszczególnych sektorach gospodarki w Polsce ▶ wyjaśnia przyczyny zmian struktury wykształcenia ludności w Polsce ▶ wyjaśnia przyczyny zmian struktury zatrudnienia ludności	▶ podaje wartości liczbowe opisujące strukturę zatrudnienia ludności w Polsce ▶ na podstawie własnej wiedzy porównuje strukturę zatrudnienia ludności Polski i innych krajów	▶ ocenia potencjał rozwojowy Polski przez pryzmat zmian w strukturze wykształcenia ludności ▶ prognozuje przyszłe zmiany struktury wykształcenia i zatrudnienia ludności w Polsce i Europie

		w Polsce		
21. Wpływ zmian politycznych i gospodarczych na strukturę zatrudnienia** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, czym jest bezrobocie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie źródeł opisuje przemiany rynku pracy na przykładzie wybranych miast w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zatrudnienia w wybranych miastach zachodzące po transformacji gospodarczej ▶ określa warunki uznania danej osoby za bezrobotną 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia przyczyny i skutki wzrostu znaczenia sektora usługowego w Polsce ▶ na podstawie materiałów określa wpływ pandemii Covid 19 na rynek pracy w Polsce i Europie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ uwzględniając przemiany demograficzne zachodzące w Polsce, prognozuje przyszłe zmiany w poziomie bezrobocia
22. Urbanizacja w Polsce i w Europie**Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia własnymi słowami, czym jest urbanizacja ▶ na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie wskaźnika urbanizacji w Polsce ▶ na podstawie wykresu porównuje liczbę mieszkańców największych miast w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykładowe aspekty urbanizacji ▶ na podstawie wykresu porównuje zmiany wskaźnika urbanizacji w Polsce i w innych krajach ▶ na podstawie mapy opisuje rozmieszczenie miast w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozróżnia poszczególne aspekty urbanizacji: formalny, demograficzny, społeczny, przestrzenny, ekonomiczny 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wykazuje związki pomiędzy różnymi aspektami urbanizacji ▶ rozróżnia aglomerację monocentryczną i konurbację ▶ podaje nazwy województw o najwyższym i najniższym wskaźniku urbanizacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie własnej wiedzy porównuje zmiany i poziom wskaźnika urbanizacji w Polsce i w innych krajach ▶ podaje warunki, jakie musi spełniać wieś w Polsce, aby wystąpić o nadanie statusu miasta
23. Czynniki rozwoju miast w Polsce** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady cech miast decydujących o ich rozwoju ▶ podaje przykłady funkcji pełnionych przez jednostki osadnicze 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przyporządkowuje główne czynniki rozwoju do największych miast w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ niektórych funkcji miast w Polsce na ich rozwój 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na wybranych przykładach omawia czynniki rozwoju miast w Polsce ▶ porównuje czynniki decydujące o rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na przykładach określa zmiany funkcji miast w Polsce ▶ określa współczesne kierunki rozwoju miast w Polsce

			rożnych miast	
24. Zmiany w strefach podmiejskich – suburbanizacja** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje cechy środowiska geograficznego i opisuje warunki życia w centrum dużego miasta i w strefie podmiejskiej ▶ wymienia kilka przyczyn przenoszenia się mieszkańców do strefy podmiejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie map, fotografii oraz danych liczbowych wskazuje zmiany zachodzące w wybranej strefie podmiejskiej ▶ wymienia przykłady nowych kierunków działalności gospodarczej i zagospodarowania terenu w strefie podmiejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie materiałów opisuje i wyjaśnia kierunki migracji między peryferiami regionu, strefą podmiejską i miastem ▶ wyjaśnia przyczyny przenoszenia niektórych działalności gospodarczych do strefy podmiejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ identyfikuje i wyjaśnia zmiany w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenu oraz stylu zabudowy na wybranych przykładach stref podmiejskich ▶ opisuje i wyjaśnia zmiany demograficzne zachodzące w strefach podmiejskich ▶ podaje własną definicję pojęcia suburbanizacja 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje krytycznej oceny zmian środowiska geograficznego w strefach podmiejskich dużych miast ▶ prognozuje przyszłe kierunki rozwoju stref podmiejskich
25. Wpływ migracji na strukturę demograficzną wsi** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia pojęcie migracji ze wsi do miast ▶ podaje przykładowe przyczyny przenoszenia się mieszkańców wsi do miast ▶ odczytuje dane z piramidy demograficznej ▶ wyjaśnia pojęcie salda migracji w odniesieniu do wybranej wsi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie mapy opisuje zróżnicowanie salda migracji w gminach lub powiatach w Polsce ▶ na podstawie piramidy demograficznej charakteryzuje strukturę płci i wieku ludności wybranej wsi lub gminy wiejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady skutków społecznych i gospodarczych migracji ze wsi do miast ▶ wyjaśnia przyczyny zwiększonego odsetka mężczyzn w strukturze ludności niektórych wsi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ udowadnia wpływ migracji na strukturę wieku i zmiany w zaludnieniu na obszarach wiejskich na przykładach wybranych gmin ▶ wyjaśnia wpływ restrukturyzacji PGR-ów na zmiany gospodarcze i demograficzne wybranych wsi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje przyczyny i skutki migracji ze wsi do miast oraz migracji z miast do stref podmiejskich ▶ proponuje sposób zapobiegania negatywnym skutkom wyludniania się wsi
26. Czynniki rozwoju rolnictwa** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie mapy 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia wpływ 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia warunki 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje całościowej oceny

<p>przyrodniczych i pozaprzyrodniczych czynników rozwoju rolnictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie wykresu opisuje strukturę gleb w Polsce ze względu na ich przydatność dla rolnictwa ▶ wskazuje elementy klimatu i ukształtowania powierzchni Polski sprzyjające rozwojowi rolnictwa 	<p>opisuje rozmieszczenie obszarów o najbardziej sprzyjających warunkach dla rozwoju rolnictwa w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie danych lub wykresu porównuje wielkość gospodarstw rolnych w Polsce i w innych krajach ▶ wymienia przykłady działań mających na celu poprawę wydajności rolnictwa w Polsce 	<p>wielkości gospodarstwa na możliwości zwiększenia wydajności produkcji rolnej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia warunki przyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce 	<p>pozaprzyrodnicze dla rozwoju rolnictwa w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje zużycie nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w Polsce i w innych krajach ▶ wyjaśnia wpływ wieku i wykształcenia rolników na proces unowocześniania produkcji rolnej w Polsce 	<p>warunków dla rozwoju rolnictwa w poszczególnych regionach Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje nazwy regionów w Polsce o najbardziej sprzyjających warunkach dla rozwoju rolnictwa
--	---	--	---	--

27. Uprawa roślin i chów zwierząt w Polsce** Uczeń

<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady roślin uprawianych w Polsce ▶ podaje przykłady zwierząt, których chów prowadzi się w Polsce ▶ podaje przykłady wpływu warunków przyrodniczych na kierunki produkcji rolnej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie diagramu opisuje strukturę zasiewów w Polsce ▶ podaje przykłady wykorzystania głównych produktów rolnych wytwarzanych w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie map opisuje rozmieszczenie poszczególnych upraw, chowu bydła i trzody chlewnej w Polsce ▶ rozpoznaje główne rośliny uprawiane w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wykazuje związek między zróżnicowaniem warunków przyrodniczych rozwoju rolnictwa w różnych regionach Polski a specjalizacją poszczególnych regionów w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie własnej wiedzy opisuje rozmieszczenie upraw i chowu zwierząt w Polsce ▶ określa wymagania środowiskowe roślin uprawianych w Polsce
---	--	--	---	--

28. Warunki rozwoju gospodarki energetycznej*** Uczeń

▶ podaje przykłady	▶ na podstawie	▶ na wybranych	▶ określa warunki	▶ samodzielnie
--------------------	----------------	----------------	-------------------	----------------

<p>odnawialnych i nieodnawialnych surowców energetycznych wykorzystywanych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia wady i zalety węgla kamiennego i brunatnego jako surowców energetycznych 	<p>materiałów podaje przykłady związków warunków naturalnych z kierunkami rozwoju energetyki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje podziału czynników rozwoju energetyki na przyrodnicze i pozaprzyrodnicze 	<p>przykładach uzasadnia rozwój energetyki opartej na odnawialnych źródłach energii w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia związek pomiędzy warunkami pozaprzyrodniczymi a kierunkami rozwoju energetyki 	<p>przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające lub ograniczające produkcję energii ze źródeł nieodnawialnych i odnawialnych w województwie łódzkim i pomorskim</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, na czym polega transformacja energetyczna, którą przechodzi Polska i inne kraje europejskie 	<p>wyszukuje informacje dotyczące warunków rozwoju energetyki w swoim regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje oceny warunków przyrodniczych i pozaprzyrodniczych rozwoju energetyki w swoim regionie
---	--	---	--	--

29. Przemiany przemysłu w Polsce** Uczeń

<ul style="list-style-type: none"> ▶ wymienia przykłady produktów przemysłowych wytwarzanych w Polsce ▶ wyjaśnia, czym jest przemysł ▶ na podstawie danych lub wykresu opisuje zmiany wielkości produkcji wybranych towarów w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje podziału przemysłu na wydobywczy i przetwórczy ▶ podaje przykłady zmian, jakie zaszły w polskim przemyśle w ostatnich 30 latach 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie materiałów dokonuje ogólnej charakterystyki sektora przemysłowego w Polsce przed rokiem 1989 oraz obecnie ▶ określa udział przemysłu w wytwarzaniu PKB w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, na czym polega prywatyzacja i zmiana struktury przemysłu w Polsce ▶ dyskutuje na temat skutków przemian przemysłu w Polsce, podając rzeczowe argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia związek pomiędzy poziomem rozwoju przemysłu a ogólnym poziomem rozwoju gospodarczego Polski ▶ prognozuje przyszłe kierunki przemian przemysłu w Polsce
---	---	---	---	--

30. Przemysł zaawansowanych technologii** Uczeń

<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia pojęcie przemysłu zaawansowanych technologii ▶ podaje przykłady produktów przemysłu zaawansowanych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje wybrane cechy przemysłu zaawansowanych technologii ▶ określa pozycję, jaką produkty przemysłu zaawansowanych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ocenia poziom innowacyjności polskiej gospodarki na tle innych krajów europejskich ▶ na podstawie danych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia pojęcie klastra przemysłu wysokich technologii ▶ na wybranych przykładach opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje pełnej charakterystyki przemysłu wysokich technologii ▶ podaje przykłady dziedzin naukowych powiązanych
--	--	---	---	---

technologii, które są wykorzystywane w codziennym życiu	technologii zajmują w Polskim eksporcie	porównuje poziom robotyzacji produkcji przemysłowej w Polsce i w innych krajach	zmiany produkcji towarów zaawansowanych technologii w Polsce	z przemysłem zaawansowanych technologii
31. Rola usług w gospodarce Polski** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady firm i zawodów należących do sektora usługowego ▶ wyjaśnia rolę usług w swoim codziennym życiu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady usług materialnych i niematerialnych ▶ wyjaśnia wpływ usług na działanie przedsiębiorstw 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady wpływu usług na funkcjonowanie rolnictwa i przemysłu ▶ ocenia własne szanse na podjęcie pracy w przyszłości w sektorze usługowym 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa udział usług w wytwarzaniu PKB Polski ▶ wyjaśnia wpływ dostępności usług na jakość życia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady usług należących do czwartego sektora gospodarki ▶ ocenia rolę usług należących do czwartego sektora gospodarki dla rozwoju gospodarczego Polski
32. Wpływ sieci transportowej na lokalizację przedsiębiorstw ** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady przedsiębiorstw, których lokalizacja zależy od bliskości szlaków transportowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, czym jest centrum logistyczne ▶ na podstawie map określa zmiany w zagospodarowaniu obszarów położonych w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych ▶ wymienia przykłady produktów wytwarzanych w rafinerii ropy naftowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia korzyści wynikające z lokalizacji przedsiębiorstw w pobliżu szlaków transportowych ▶ na wybranym przykładzie określa znaczenie portu morskiego dla rozwoju przedsiębiorstw, w tym zakładów przemysłowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia na przykładach związek pomiędzy transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie dostępnych materiałów dokonuje oceny dowolnego obszaru w Polsce pod kątem warunków lokalizacji nowych inwestycji przemysłowych i usługowych ze względu na dostępność komunikacyjną
33. Turystyka nad Bałtykiem i w Małopolsce** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady walorów turystycznych Pobrzeży Bałtyku 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia, dlaczego wybrane walory przyrodnicze przyciągają 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie mapy tematycznej opisuje zróżnicowanie liczby 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dokonuje wieloaspektowej analizy walorów turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ odszukuje informacje dotyczące walorów

<p>i Małopolski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje własne wrażenia z wycieczek turystycznych po Polsce ▶ na podstawie diagramów opisuje zmiany liczby turystów nad Bałtykiem 	<p>turystów do Małopolski i na Pobrzeża Bałtyku</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie materiałów udowadnia, że Kraków jest turystyczną stolicą Polski 	<p>udzielonych noclegów w nadbałtyckich gminach</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje atrakcyjność turystyczną wybranych miejsc i obiektów w Małopolsce 	<p>Małopolski i Pobrzeży Bałtyku</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ określa wpływ walorów przyrodniczych Pobrzeży Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach 	<p>turystycznych oraz ruchu turystycznego wybranego regionu Polski</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ projektuje zarys strategii rozwoju turystyki w tym regionie
34. Własny region środowisko przyrodnicze** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ wskazuje położenie swojego regionu geograficznego na mapie Polski ▶ na podstawie mapy opisuje położenie oraz sąsiedztwo regionu, w którym mieszka 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ charakteryzuje wybrane elementy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie materiałów, w tym map tematycznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy ▶ przedstawia w dowolnej formie przyrodnicze walory regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wyjaśnia zasady wyznaczania regionów geograficznych ▶ rozpoznaje skały występujące we własnym regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ wykazuje zależności między elementami środowiska geograficznego na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu
35. Własny region mieszkańcy i walory kulturowe** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ odróżnia walory kulturowe od walorów przyrodniczych regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady walorów kulturowych regionu (stroje, gwara, potrawy, tradycje itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przedstawia w dowolnej formie kulturowe walory regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa, gdzie w regionie znajdują się siedziby jego władz 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ opisuje przykłady walorów kulturowych regionu (stroje, gwara, potrawy, tradycje itp.)
36. Własny region – dominujące cechy gospodarki** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje przykłady produktów wytwarzanych w regionie ▶ określa dominujące kierunki rozwoju gospodarczego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie map tematycznych opisuje rozmieszczenie upraw w regionie ▶ na podstawie map tematycznych opisuje rozmieszczenie zakładów 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa warunki sprzyjające rozwojowi rolnictwa, przemysłu i usług w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa cechy i kierunki specjalizacji rolnictwa regionu ▶ podaje przykłady zakładów przemysłowych i ich produktów, 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie wyszukanych informacji prezentuje przemiany gospodarcze regionu ▶ prognozuje przyszłe kierunki rozwoju regionu

	przemysłowych w regionie		z których jest znany region	
37. Wycieczka krajoznawcza po regionie ** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ podaje podstawowe zasady bezpieczeństwa obowiązujące w czasie przygotowania i przeprowadzania wycieczek krajoznawczych 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dobiera odpowiednią mapę do realizacji wycieczki krajoznawczej 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ dostosowuje długość i stopień trudności trasy do możliwości i oczekiwań uczestników wycieczki 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ projektuje trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie na podstawie wyszukanych źródeł informacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie samodzielnie zebranych informacji przekazuje wiadomości dotyczące odwiedzanych miejsc
38. Mała ojczyzna – moje miejsce na Ziemi** Uczeń				
<ul style="list-style-type: none"> ▶ określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym ▶ docenia własną rolę w kształtowaniu małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ przedstawia w dowolnej formie atrakcyjność małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania, pracy, nauki, rozrywki 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ rozpoznaje w terenie główne obiekty charakterystyczne i decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ porównuje zasięg i wielkość swojej małej ojczyzny z małymi ojczyznami członków rodziny czy kolegów ▶ wyjaśnia przyczyny różnego postrzegania najbliższego otoczenia przez różne osoby 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ na podstawie własnych obserwacji terenowych projektuje działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

1. Program nauczania: M. Lechowicz, P. Stankiewicz, A. Lechowicz, A. Głowacz – *Program nauczania geografii dla II etapu edukacyjnego „Geografia bez tajemnic” klasy 5-8.*
2. Podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z geografii.
3. Statut Szkoły Podstawowej nr 1 w Legionowie.

